ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (pátého senátu)

7. června 2007 *

Ve věci C-278/06,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná rozhodnutím Bundesverwaltungsgericht (Německo) ze dne 18. května 2006, došlým Soudnímu dvoru dne 26. června 2006, v řízení

Manfred Otten

proti

Landwirtschaftskammer Niedersachsen,

za přítomnosti:

Jonny Kücka

a

Vertreterin des Bundesinteresses beim Bundesverwaltungsgericht,

* Jednací jazyk: němčina.

SOUDNÍ DVŮR (pátý senát),

ve složení R. Schintgen, předseda senátu, A. Borg Barthet a M. Ilešič (zpravodaj), soudci,

generální advokát: Y. Bot,
vedoucí soudní kanceláře: B. Fülöp, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 29. března 2007,

s ohledem na vyjádření předložená:

— za M. Ottena G.-W. Bieniekem, Rechtsanwalt,

— za Landwirtschaftskammer Niedersachsen H. Steggewentz, jako zmocněnkyní,

— za německou vládu M. Lummou a C. Blaschkem, jako zmocněnci,

— za Komisi Evropských společenství J. Schiefererem a F. Erlbacherem, jakož i H. Tserepa-Lacombe, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 7 odst. 2 nařízení Rady (EHS) č. 3950/92 ze dne 28. prosince 1992, kterým se zavádí doplňková dávka v odvětví mléka a mléčných výrobků (Úř. věst. L 405, s. 1), jak bylo pozměněno nařízením Rady (ES) č. 1256/1999 ze dne 17. května 1999 (Úř. věst. L 160, s. 73, dále jen „nařízení č. 3950/92").

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi M. Ottenem, bývalým nájemcem zemědělské půdy pro mlékárenský podnik, a Landwirtschaftskammer Niedersachsen (zemědělská komora Dolního Saska), ohledně převodu referenčního množství mléka nebo mléčných výrobků pronajímateli, pokud posledně uvedený, který není producentem mléka nebo mléčných výrobků, převede prostřednictvím státního prodejního místa uvedené množství v co nejkratší době třetí osobě, která takový status má.

Právní rámec

Právní úprava Společenství

3 V roce 1984 byl z důvodu přetrvávání nerovnováhy mezi nabídkou a poptávkou v odvětví mléka a mléčných výrobků článkem 5c nařízení Rady (EHS) č. 804/68 ze dne 27. června 1968 o společné organizaci trhu s mlékem a mléčnými výrobky (Úř.

věst. L 148, s. 13), jak bylo pozměněno nařízením Rady č. 856/84 ze dne 31. března 1984 (Úř. věst. L 90, s. 10) zaveden režim doplňkových dávek pro mléko. Podle tohoto ustanovení se platí doplňková dávka pro množství mléka, které převýší referenční množství, které bude stanoveno.

4 Obecná pravidla pro uplatňování doplňkové dávky byla stanovena nařízením Rady (EHS) č. 857/84 ze dne 31. března 1984, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro dávku uvedenou v článku 5c nařízení č. 804/68 v odvětví mléka a mléčných výrobků (Úř. věst. L 90, s. 13).

5 Nařízení č. 857/84 bylo zrušeno nařízením č. 3950/92, které tento režim doplňkové dávky prodloužilo až do 1. dubna 2000, i když se původně mělo uplatňovat pouze do 1. dubna 1993.

6 Článek 7 odst. 2 nařízení č. 3950/92 stanoví:

„Pokud v případě zemědělských nájmů, jejichž lhůta uplyne bez možnosti prodloužení za srovnatelných podmínek, nebo v situacích, které mají srovnatelné právní účinky, neexistuje mezi dotčenými stranami žádná dohoda, disponibilní referenční množství dotyčných zemědělských podniků se zcela nebo zčásti převedou na producenty, kteří tyto zemědělské podniky přebírají, a to v souladu s právní úpravou, kterou přijaly nebo přijmou členské státy, s přihlédnutím k oprávněným zájmům dotčených stran." *(neoficiální překlad)*

7 Článek 8 téhož nařízení uvádí:

„S cílem dokončit restrukturalizaci produkce mléka nebo zlepšit životní prostředí mohou členské státy přijmout v souladu s pravidly, která stanoví s přihlédnutím k oprávněným zájmům dotčených stran, jedno nebo více z těchto opatření:

[...]

b) na základě objektivních kritérií stanovit podmínky, za kterých mohou producenti na základě platby získat na počátku období dvanácti měsíců od příslušného orgánu nebo subjektu určeného tímto orgánem přerozdělená referenční množství, která definitivně uvolní jiní producenti na konci předcházejícího období dvanácti měsíců za náhradu vyplacenou v jedné nebo více ročních splátkách, a představující stejnou částku jako v případě uvedené platby;

[...]

e) s cílem zlepšit strukturu produkce mléka v zemědělském podniku nebo přispět k rozšíření produkce povolit [konečný] převod referenčních množství bez převodu příslušných pozemků nebo naopak, a to na základě žádosti producenta předložené příslušnému orgánu nebo subjektu tímto orgánem určenému.

[...]“ *(neoficiální překlad)*

8 Článek 9 nařízení č. 3950/92 stanoví:

„Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

[...]

c) ‚producentem' fyzická nebo právnická osoba nebo seskupení fyzických nebo právnických osob hospodařících v zemědělském podniku, který se nachází na zeměpisném území Společenství, a:

— prodávajících mléko nebo jiné mléčné výrobky přímo spotřebiteli,

a/nebo

— dodávajících odběrateli;

[...]" *(neoficiální překlad)*

Vnitrostátní právní úprava

9 Režim převodu referenčních množství dodávek mléka nebo mléčných výrobků se řídí vyhláškou o uplatňování doplňkové dávky (Zusatzabgabenverordnung) ze dne 12. ledna 2000 (BGBl. 2000 I, s. 27, dále jen „vyhláška ZAV"), která vstoupila v platnost dne 1. dubna 2000.

10 Podle vyhlášky ZAV mohou být referenční množství v zásadě prodána již pouze ke třem datům každého roku, tedy k 1. dubnu, 1. červenci nebo 30. říjnu, prostřednictvím státního prodejního místa, podle přesně vymezeného postupu nezohledňujícího plochu zemědělské půdy určené pro mlékárenský podnik.

11 Vzhledem k tomu, že zemědělská nájemní smlouva, která je předmětem sporu v původním řízení, byla uzavřena před 1. dubnem 2000, čl. 7 odst. 1 první věta nařízení o zaručeném množství mléka (Milchgarantiemengenverordnung) ze dne 25. května 1984 (BGBl. 1984 I, s. 720), jak bylo pozměněno třicátým třetím pozměňovacím nařízením ze dne 25. března 1996 (BGBl. 1996 I, s. 535), se uplatní prostřednictvím čl. 12 odst. 2 první věty vyhlášky ZAV. Na základě čl. 7 odst. 1 první věty nařízení o zaručeném množství mléka musí být referenční množství vráceno v případě uplynutí doby platnosti zemědělské nájemní smlouvy pronajímateli.

12 Pokud je referenční množství převedeno pronajímateli, který není producentem, ukládá čl. 12 odst. 2 první věta vyhlášky ZAV uskutečnit 33 % snížení tohoto množství ve prospěch rezervního fondu Land.

Spor v původním řízení a předběžná otázka

13 Předchůdce M. Ottena v roce 1974 uzavřel s J. Kückem zemědělskou nájemní smlouvu na dobu neurčitou pro účely produkce mléka a mléčných výrobků týkající se 4,1862 ha.

14 Předchůdci M. Ottena bylo tedy v roce 1984 v rámci stanovení systému doplňkových dávek k tíži producentů mléka, kteří překročí referenční množství, která jim jsou přidělena, přiděleno určité referenční množství na základě této plochy pronajaté k produkci mléka a mléčných výrobků.

15 Manfred Otten a Jonny Kück v roce 2000 ukončili smlouvu o nájmu, kterou sjednali, s účinkem k 1. lednu 2001. Zemědělská půda byla tedy k témuž datu navrácena J. Kückovi.

16 Landwirtschaftskammer Hannover (zemědělská komora Hannover) na žádost J. Kücka správním rozhodnutím ze dne 14. února 2001 pozměněným dne 27. dubna 2001 posledně uvedenému potvrdila, že mu bylo převedeno referenční množství 9 315 kg. Rovněž rozhodla, že referenční množství 4 588 kg bylo odebráno, aby bylo přidáno rezervnímu fondu Land z důvodu, že J. Kück není producentem.

17 Manfred Otten podal proti tomuto rozhodnutí správní stížnost, která byla zamítnuta Landwirtschaftskammer Hannover.

18 Manfred Otten tedy podal žalobu k Verwaltungsgericht Stade (správní soud Stade), který tato správní rozhodnutí zrušil.

19 Niedersächsisches Oberverwaltungsgericht (vrchní správní soud Dolního Saska) rozsudkem ze dne 16. března 2005 zamítl odvolání podané Landwirtschaftskammer Niedersachsen. Niedersächsisches Oberverwaltungsgericht měl za to, že pokud je zemědělská nájemní smlouva týkající se zemědělských pozemků využívaných

k produkci mléka a mléčných výrobků ukončena, odpovídající referenční množství se vrací pronajímateli, pouze pokud je sám producentem nebo okamžitě půdu převede jinému producentovi.

20 Landwirtschaftskammer Niedersachsen podala opravný prostředek „Revision" k Bundesverwaltungsgericht.

21 Posledně uvedený má za to, že podle výkladu Soudního dvora v rozsudku ze dne 20. června 2002, Thomsen (C-401/99, Recueil, s. I-5775), přechodné nabytí pronajímatelem, který není producentem, je možné v rozsahu, ve kterém je jednak toto nabytí časově omezené a vyžadované vnitrostátními právními předpisy, a jednak vede k novému postoupení nájmu nájemci, který je producentem. Konečný výsledek těchto dvou převodů je podle výkladu uvedeného rozsudku daného předkládajícím soudem považován za jedinou operaci převodu referenčního množství producenta jinému producentovi (výše uvedený rozsudek Thomsen, bod 43).

22 Tento výklad by měl být rovněž uplatněn ve věci, která je předmětem sporu v původním řízení, ve které je převod půdy v rámci druhé operace převodu a na základě nové vnitrostátní právní úpravy oddělen od převodu referenčních množství.

23 Podle tohoto výkladu jsou krom toho referenční množství využívána za účelem produkovat nebo uvádět mléko na trh tak, že pronajímatel, který není producentem, nemůže mít čistě finanční zvýhodnění z jejich tržní hodnoty (rozsudky ze dne 20. června 2002, Mulligan a další, C-313/99, Recueil, s. I-5719, bod 30, a výše uvedený rozsudek Thomsen, bod 39, jakož i v tomto smyslu rozsudek ze dne 13. dubna 2000, Karlsson a další, C-292/97, Recueil, s. I-2737, bod 57).

24 Za těchto podmínek se Bundesverwaltungsgericht rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Je třeba vykládat čl. 7 odst. 2 nařízení č. 3950/92, [...] v tom smyslu, že při uplynutí doby platnosti zemědělské nájemní smlouvy vztahující se na mlékárenský podnik nebo zemědělskou půdu využívanou k produkci mléka může být referenční množství, které se na ně váže, vráceno pronajímateli v případě, kdy tento není a nestane se sám producentem, avšak převede prostřednictvím státního prodejního místa referenční množství v co nejkratší lhůtě třetí osobě, která toto postavení má?“

K předběžné otázce

25 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 7 odst. 2 nařízení č. 3950/92 musí být vykládán v tom smyslu, že při uplynutí doby platnosti zemědělské nájemní smlouvy vztahující se na mlékárenský podnik je převod referenčního množství, které se na tento podnik váže, zpět na pronajímatele možný v rozsahu, v němž pronajímatel, který není producentem ani se jím nezamýšlí stát, převede prostřednictvím státního prodejního místa uvedené množství v co nejkratší lhůtě na třetí osobu, která toto postavení má.

26 Úvodem je třeba připomenout, že z obecné systematiky právní úpravy Společenství v oblasti doplňkové dávky pro mléko vyplývá, že referenční množství může být v zásadě přiděleno zemědělskému podnikateli pouze za předpokladu, že je producentem mléka (viz v tomto smyslu zejména rozsudek ze dne 26. října 2006, Kibler, C-275/05, Sb. rozh. s. I-10569, bod 21 a uvedená judikatura).

27 V souladu s čl. 7 odst. 2 nařízení č. 3950/92 může totiž při uplynutí doby platnosti zemědělské nájemní smlouvy vztahující se na mlékárenský podnik být referenční množství, které se na něj váže, zcela nebo zčásti převedeno na pronajímatele, pouze pokud má postavení producenta ve smyslu čl. 9 písm. c) uvedeného nařízení (výše uvedený rozsudek Thomsen, bod 41).

28 Za těchto podmínek může být přechodné nabytí referenčních množství pronajímatelem, který nemá postavení producenta, připuštěno vzhledem k právu Společenství, pouze pokud je nezbytné a co možná nejkratší (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Thomsen, bod 43).

29 Tento výklad je tedy možno uplatnit na věc, která je předmětem sporu v původním řízení. Zaprvé z šestého bodu odůvodnění nařízení č. 1256/1999 vyplývá, že členské státy mohou organizovat převod referenčních množství jiným způsobem než prostřednictvím jednotlivých transakcí mezi producenty. Zadruhé z bodu 43 výše uvedeného rozsudku Thomsen vyplývá, že přechodné přidělení referenčních množství na dlouhé období pronajímatelům, kteří nezamýšlejí stát se producenty, je v rozporu jednak s obecnou systematikou právní úpravy Společenství týkající se doplňkové dávky pro mléko, a jednak se zásadou, podle které nemůže být referenční množství přiděleno zemědělskému podnikateli, který nemá postavení producenta mléka.

30 Okolnost, že ve věci, která je předmětem sporu v původním řízení, není převod referenčního množství spojen s převodem podniku, nemůže uvedený výklad ovlivnit.

31 Podle ustálené judikatury Soudního dvora totiž, i když referenční množství je v zásadě převedeno pouze převodem podniku, na který se váže, za podmínky, že tento převod dodrží náležitosti a podmínky stanovené v článku 7 nařízení

č. 3950/92, referenční množství mohou být převedena bez zemědělského podniku v případech výjimek stanovených právem Společenství (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Mulligan, bod 27 a uvedená judikatura).

32 Je namístě v tomto ohledu uvést, že čl. 8 písm. b) a písm. e) nařízení č. 3950/92 umožňuje, aby členské státy přijaly samostatně nebo společně jedno nebo více opatření vyjmenovaných v tomto článku, ale nepovoluje jim stanovit nové typy opatření v dané oblasti (rozsudek ze dne 14. října 2004, Španělsko v. Komise, C-173/02, Sb. rozh. s. I-9735, bod 26).

33 Členské státy totiž mohou v souladu s čl. 8 písm. b) nařízení č. 3950/92 a s cílem dokončit restrukturalizaci produkce mléka nebo zlepšit životní prostředí na základě objektivních kritérií stanovit podmínky, za kterých mohou producenti na základě platby získat na počátku období dvanácti měsíců od příslušného orgánu nebo subjektu určeného tímto orgánem přerozdělená referenční množství, která definitivně uvolní jiní producenti na konci předcházejícího období dvanácti měsíců.

34 Podle čl. 8 písm. e) nařízení č. 3950/92 mohou členské státy rovněž povolit konečný převod referenčních množství bez převodu příslušných pozemků, a to na základě žádosti producenta předložené příslušnému orgánu nebo subjektu tímto orgánem určenému.

35 Z toho vyplývá, že zákonodárce Společenství zamýšlel možnost převodu referenčního množství prostřednictvím státního prodejního subjektu producentovi, aniž by byl převeden podnik, na který se váže.

36 Výklad, který předchází, není zpochybněn body 42 a 43 výše uvedeného rozsudku Thomsen, týkajícího se převodu referenčních množství s ohledem na plochu zemědělské půdy určené pro mlékárenský podnik, jelikož z uvedeného rozsudku nevyplývá, že pronajímatel nemohl třetí osobě-producentovi převést referenční množství bez podniku, na který se váže, prostřednictvím státního prodejního subjektu, a to v co nejkratší lhůtě po uplynutí doby platnosti zemědělské nájemní smlouvy.

37 Okolnost, že ve věci, která je předmětem sporu v původním řízení, se referenční množství, které se váže na mlékárenský podnik, vrací na omezenou dobu pronajímateli, který nemá postavení producenta, není rozhodující, pokud tato situace netrvá po dlouhou dobu a dotčené referenční množství je převedeno v co nejkratší lhůtě třetí osobě, která má skutečně postavení producenta.

38 Přechodné nabytí referenčního množství, které se váže k podniku, pronajímatelem, který nemá postavení producenta, za účelem převodu referenčních množství na státní prodejní místo, aby je posledně uvedené mohlo prodat v co nejkratší době producentům, tedy nemůže být považováno za porušující čl. 7 odst. 2 nařízení č. 3950/92.

39 Tento výklad je ostatně slučitelný s hlavním cílem uvedeného ustanovení nařízení č. 3950/92, podle kterého nemohou být referenční množství přidělena osobám, které hodlají získat z tohoto přidělení čistě finanční zvýhodnění (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Thomsen, bod 45).

40 S ohledem na to, co předchází, je třeba na položenou otázku odpovědět tak, že čl. 7 odst. 2 nařízení č. 3950/92 musí být vykládán v tom smyslu, že při uplynutí doby platnosti zemědělské nájemní smlouvy vztahující se na mlékárenský podnik, může

být referenční množství, které se k tomuto podniku váže, převedeno zpět pronajímateli v rozsahu, v němž tento pronajímatel, který není producentem a nezamýšlí se jím stát, převede uvedené množství prostřednictvím státního prodejního místa v co nejkratší lhůtě třetí osobě, která toto postavení má.

K nákladům řízení

41 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení vzhledem ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (pátý senát) rozhodl takto:

Článek 7 odst. 2 nařízení Rady (EHS) č. 3950/92 ze dne 28. prosince 1992, kterým se zavádí doplňková dávka v odvětví mléka a mléčných výrobků, jak bylo pozměněno nařízením Rady (ES) č. 1256/1999 ze dne 17. května 1999, musí být vykládán v tom smyslu, že při uplynutí doby platnosti zemědělské nájemní smlouvy vztahující se na mlékárenský podnik, může být referenční množství, které se k tomuto podniku váže, převedeno zpět pronajímateli v rozsahu, v němž tento pronajímatel, který není producentem a nezamýšlí se jím stát, převede uvedené množství prostřednictvím státního prodejního místa v co nejkratší lhůtě třetí osobě, která toto postavení má.

Podpisy.